

จรีต อีสตรี: คุณค่า สัญญาะ ในงานศิลปะเส้นผม
Demeanor, Woman: Value, Sign in the Art of Hair

ถนอมนวล เดชาคณิงค์¹
นักศึกษานิพนธ์เอก สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเน้นการสร้างสรรคอย่างเป็นขั้นตอน (Practice-Based Research) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลภาคเอกสาร และศึกษาผลงานศิลปิน ภาคสนาม มุ่งเน้นทำการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินหญิงร่วมสมัยที่ใช้เส้นผมเป็นสื่อทางศิลปะโดยใช้แนวความคิดของการสูญเสียความงามจากเส้นผม มีการสอดแทรกเชื่อมโยง แนวความคิด รูปแบบ รูปทรงทางสัญลักษณ์ทางสัญญาะความหมายในงานศิลปะ โดยนำองค์ความรู้จากการศึกษา วิเคราะห์ผลงานของ อิมฮัย สุวัฒน์ศิลป์ ทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแนวความคิดขบวนการสร้างสรรค์ ความหมายจากการถอดรหัส ความหมาย และทฤษฎีอย่างมีเหตุผล จรีตจึงเปรียบเทียบได้ทั้งรูปแบบทางความคิด บุคลิกพฤติกรรมที่ออกมาจากความเป็นตัวตนของศิลปินนำเข้าสู่ผลงานศิลปะ การใช้เส้นผมเป็นสื่อวัตถุ เพราะเส้นผมอาจมีส่วนสัมพันธ์ที่ซ่อนเร้นกับความหมายของความเป็นผู้หญิง ศิลปินจึงมักนำเอาเส้นผมมาเป็นวัสดุจำเพาะในการสร้างสรรค์ การรับรู้ทางอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านในรูปแบบ รูปทรง แนวความคิดในงานศิลปะร่วมสมัย โดยการใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูล สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการใช้ทฤษฎีรูปทรง ทฤษฎีสัญญาะวิทยา ทฤษฎีบุคลิกภาพ เข้ามาวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ภายใต้แนวคิด การสูญเสียความงามจากเส้นผม ผู้วิจัยได้นำการสูญเสียเส้นผมนำมาสร้างสรรค์ผลงานโดย นำประสบการณ์ และสิ่งที่สะท้อนใจจากการสูญเสียความงามจากเส้นผมถ่ายทอดพลังอันซ่อนเร้นในจิตใจอันลึกซึ้ง

ผลของการศึกษาข้อมูล และการทดลองสร้างสรรค์สรุปได้ว่า ค่าความจำเพาะของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างมีปัจเจกลักษณ์ ทำให้วิเคราะห์ถึงขบวนการความคิด อันมีความละเอียดอ่อนทางด้านอารมณ์เข้ามาเชื่อมโยงด้านแนวความคิด เนื้อหาและวัสดุ ซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านการกลั่นกรองทางความคิดของศิลปิน โดยแสดงรูปทรงที่นำเส้นผมมาสื่อสารในรูปแบบทางสัญญาะ ผ่านขบวนการทางเทคนิคที่แตกต่างกันไป จึงทำให้เกิดความหมายทาง สัญญาะ การตีความในงานสร้างสรรค์จากเส้นผมในมิติต่างๆ ถึงแม้ว่ารูปแบบผลงาน เนื้อหาแนวคิดมีความคล้ายคลึงกัน แต่ความหมายแอบแฝงภายในผลงานอย่างมีนัยยะ ประกอบเป็นชุดการสนธิฐานการสร้างสรรค์ คือ 1. การตีความหมายรูปทรงกับแนวคิด 2. โครงสร้างส่วนประกอบทางแนวคิด 3. การถอดรหัสความหมายทางสัญญาะในงานศิลปะเส้นผม

คำสำคัญ: จรีต คุณค่า สัญญาะ การสูญเสีย เส้นผม ศิลปะ

¹ นักศึกษานิพนธ์เอก สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

This study employed the approach of Practice - based Research, aiming to analyze the artworks of contemporary female artists who used hair as the medium of the arts inspired by the loss of the beauty of hair. The works have implied the concepts, patterns, symbolic forms in meaning of the artworks. The knowledge acquired from the studies and analysis of the artworks of Imhathai Suwathansilp had helped understand the structure and concept of the creative process, decoded meaning, precise meaning as well as theories rationally. Demeanor was considered as pattern of thoughts, personal characteristics and behaviors conveyed through the artworks. Hair was used as a material which could relate secretly to the meaning of feminine. The artist often made use of hair as the medium for creativity, emotional perception and feeling through patterns, forms, and concepts in contemporary art. The instruments for collecting data of this study were semi-structured interviews, theory of Formalist, Semiotics, and Personality as the framework for analyzing the artworks under the concept of the loss of the hair beauty. Researcher utilized the loss of hair to create artworks through the concept experiencing the loss of the hair beauty to express the hidden power in the deepened mind.

The results of the studies and trial creations found that the creativity of artworks were performed individually. Such individuality described the creativity process which was vulnerable to connect with its concepts, subjectivity and materials. It was demonstrated from the artist's considerate thinking by displaying forms that presented the hair to communicate semiotically via different techniques. Consequently, the meaning, symbol, and interpretation in the artworks took place in several dimensions. Although the pattern of artwork, the concept and the meaning were similar, there were hidden meanings within the artworks significantly which consisted of 3 assumptions: 1. Interpretation of forms and the concept 2. The structure of concept's component 3. Decoding the symbols of hair artworks.

Keywords: Demeanor Value Symbol Loss Hair Art

1. บทนำ

ความงามจากเส้นผมเป็นความปรารถนาของเพศหญิงทุกคน ทุกชนชั้น ปรารถนาให้มีเส้นผมสุขภาพดี ยาว สลวย เงางาม เปรียบได้ดังเป็นตัวบอกบุคลิกลักษณะของความเด่นให้ชวนประทับใจในครั้งแรกพบ เป็นเสน่ห์ที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้หญิง เพราะภาพลักษณ์ของหญิงงามส่วนใหญ่มักจะผูกติดกับเรือนผมอันยาวสลวยแทบทุกยุคทุกสมัย จนเป็นค่านิยมทุกสังคม และวัฒนธรรมดังบทประพันธ์ ผู้หญิงเลอโฉมในวรรณคดีหรือภาพยนตร์จนถึงปัจจุบัน ในด้านศิลปะ ศิลปินกลุ่มสตรีนิยม (Feminist) ได้นำเอาเส้นผมมาใช้ในแนวคิด และรูปแบบ รูปทรงในการแสดงออกที่ใช้สื่อความหมายของศิลปินที่ต่างกันไปแล้ว เส้นผมในฐานะเซลล์ที่ตายแล้ว เป็นตัวบ่งบอกเรื่องราวในอดีตและปัจจุบันเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของชีวิตในหลายรูปแบบของแต่ละวัฒนธรรม ความเชื่อและเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นผู้หญิง ทางด้านศิลปะศิลปินผู้หญิงนิยมนำประเด็นเส้นผมและนำตัววัสดุจากเส้นผมมาสร้างสรรค์ผลงานหลากหลายรูปแบบและแนวความคิดแฝงนัยยะ สัญลักษณ์รูปทรงต่างๆ ตามแรงบันดาลใจของศิลปินที่ต้องการจะสื่อความหมายทางศิลปะ นัยยะและหน้าที่ของเส้นผมจากประวัติศาสตร์เป็นวัตถุของใช้สอย เสื้อผ้าไว้คอบปกคลุมร่างกายและเครื่องประดับ จนถึงสังคมร่วมสมัยเส้นผมกลายเป็นการแสดงออกทางสัญลักษณ์อย่างหนึ่งเพื่อสื่อความหมายในทางความหมายแฝงและความหมายตรง เพื่อสื่อถึงความทุกข์-ความสุข การเกิด-การตาย อิสราภาพ-ความชั่ว ฯลฯ อยู่ในงานศิลปะการแสดงออกของศิลปินในงานศิลปะมีหลากหลายวิธีการ เทคนิค ต่างกันไปตามบุคลิกแนวความคิด ความถนัดในงานศิลปะ มีการผสมผสานกันในรูปแบบของศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) เป็นสื่อข้ามศาสตร์

ที่มีการผสมผสานระหว่างตัวเทคนิคและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อมาเชื่อมโยงให้เข้ากับงานศิลปะสื่อสารให้ตรงตามเจตนาของศิลปินอย่างมีอัตลักษณ์ บ่งบอกถึงรูปแบบสัญลักษณ์ เพื่อสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกซึ่งเป็นตัวบ่งบอกความเป็นจิตนิสัยของการแสดงออกในงานศิลปะ แนวความคิดของผู้วิจัย เกิดจากผลกระทบจากสภาวะเส้นผมหลุดร่วงจากสาเหตุภาวะร่างกายไม่ปกติ ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลจากการสูญเสียเส้นผมอันเป็นที่รักและห่วงหาของผู้อื่นที่มีความรักความสวยงามซึ่งเส้นผมนั้นเป็นตัวแทนความสวยงามภายนอกที่สัมผัสเห็นเป็นครั้งแรก เป็นตัวบ่งบอกถึงบุคลิกภาพให้น่าชมมองทำให้ขาดความมั่นใจ จึงนำแรงบันดาลใจที่มีอยู่ในจิตใจภายในออกมาเป็นกำลังในการต่อสู้แก้ปัญหาร่างกายที่ต้องการแสดงออกเพื่อสื่อสารให้เห็นถึงพลังจิตภายในของผู้หญิงที่มีสภาวะการสูญเสียเส้นผมอันเป็นที่รัก โดยถ่ายทอดทางรูปทรง วิธีการ ทางด้านศิลปะโดยใช้เส้นผมเป็นตัวสื่อวัตถุในงาน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจทางด้านการแสดงออกของ จริต อิสตรี: คุณค่า สัญลักษณ์ ในงานศิลปะเส้นผม ภายใต้แนวคิด การสูญเสียความงามจากเส้นผม จะทำการวิเคราะห์แนวคิดหลักโครงสร้างของงานศิลปะที่นำเส้นผมมาเป็นสื่อในงาน เพื่อถอดความหมาย สัญลักษณ์ รูปแบบของรูปทรงในการถ่ายทอดทางแนวความคิดเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแก่นแท้ในการสร้างสรรค์ โดยการนำแนวคิดทฤษฎีมาวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และนำองค์ความรู้ที่ได้มาบูรณาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างเหมาะสมของจิตภายในตัวเองผ่านเนื้อหา รูปทรงของผู้หญิงอย่างลึกซึ้ง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารทางด้านเส้นผม และงานศิลปกรรมร่วมสมัยที่นำเส้นผมมาสร้างสรรค์
- 2.2 วิเคราะห์ ผลงานศิลปินหญิง อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์ ที่สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เส้นผม ภายใต้แนวคิด การสูญเสียความงามจากเส้นผม
- 2.3 สังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งภาคเอกสาร และงานศิลปะในการถอดรหัส จริต อิสตรี: คุณค่า สัญลักษณ์ ผ่านผลงานศิลปะเส้นผมเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์
- 2.4 สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จริต อิสตรี: คุณค่า สัญลักษณ์ ในงานศิลปะเส้นผม ภายใต้แนวคิดการสูญเสีย โดยนำเส้นผมมาสร้างสรรค์ จำนวน 3 ชุด เพื่อให้ถึงขบวนการวิเคราะห์สู่ผลงานศิลปะอย่างสมบูรณ์

3. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความหมายจิตในงานศิลปกรรม (Mannerism)

ความหมายจิต โดยทั่วไปหมายถึง ความประพฤติของคน กิริยาหรืออาการ (พจนานุกรมไทย-ไทยราชบัณฑิตยสถาน)

ความหมายในแง่มนุษยศาสตร์ หมายถึง สภาวะจิตของคน แนวความคิดเกี่ยวกับประเภทของจิตมนุษย์ มีรากฐานจากคัมภีร์วิสุทธิมรรค

ความหมายจิตในงานศิลปะ หมายถึง การแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของศิลปินที่ทำให้ทราบได้ว่าเป็นของใคร ผ่านรูปแบบงานสร้างสรรค์หรือแนวคิดด้านศิลปะเพื่อสื่อให้คนดูรับรู้ถึงการแสดงออกของศิลปิน

จิตนิยม (Mannerism) หรือ (Style) คือยุคศิลปะของจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และการตกแต่ง เริ่มตั้งแต่ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา ปี ค.ศ. 1520 ถึงสมัยบาโรก ปี ค.ศ. 1600 คำนี้ถูกใช้ครั้งแรกโดยนักประวัติศาสตร์ศิลปะชาวเยอรมัน เมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เพื่อเป็นการจัดกลุ่มศิลปะและคำที่ใช้แตกต่างกันไปตามแต่จะเป็นศิลปินผู้ใดและเป็นลักษณะศิลปะชนิดใด (ศัพท์ศิลปะ ราชบัณฑิตยสถาน)

มนุษย์เราแต่ละคนมีระบบความคิด ระบบมองโลกที่แตกต่างกัน ถ้าเรามีการวิเคราะห์จิตในการแสดงออกทางด้านศิลปะ จะเข้าใจจิตใจ ความรู้สึก เข้าใจอารมณ์พื้นฐาน และระบบความคิดของตัวศิลปินนั้นได้ดีขึ้น

3.2 จริต ทางการแสดงออกทางด้านอารมณ์และความรู้สึก

หลักจิตวิทยาทั่วไปธรรมชาติของอารมณ์เกิดขึ้นมากมายอาจจะเป็นความพึงพอใจ ความโกรธ ความร่าเริง ความเจ็บปวด ความผิดหวัง เพราะตลอดเวลาที่บุคคลอยู่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง บุคคลนั้นจะอยู่ภายใต้สิ่งเร้า (Stimulus) และประสบการณ์ (Experience) ซึ่งอารมณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น โดยภาพรวมกล่าวได้ว่า อารมณ์และแรงจูงใจเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาอย่างเด่นชัด ประกอบด้วย 1. สภาวะการรู้คิด (Cognitive States) 2. ปฏิกริยาทางสรีระ (Physiological Reactions) 3. การแสดงออกของพฤติกรรม (Expressive Behavior)

3.3 อารมณ์ในการแสดงออกทางศิลปะ

อารมณ์ของแซคเตอร์-ซิงเกอร์ (The Schachter-Singer Theory of Emotion) อธิบายแง่มุมของการรวบรวมระหว่างบทบาทของการกระตุ้นทางสรีระและองค์ประกอบทางการรู้คิด แซคเตอร์-ซิงเกอร์ กล่าวว่า เมื่อมีสิ่งเร้าหรือสถานการณ์กระตุ้นเร้าให้เกิดอารมณ์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระของอวัยวะภายใน เพราะมนุษย์ใช้ระบบการรู้ การคิด เพื่อตีความหมายของสิ่งเร้า ระบบการรู้ การคิดนี้เป็นปัจจัยหลักสำหรับการตัดสินใจประสบการณ์ทางอารมณ์ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์, 2556, หน้า 167)

โดยสรุปความเป็นแพศคือการบ่งบอกความต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงส่วนอวัยวะภายในจิตใจ ไม่สามารถบอกถึงความแตกต่างได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ตั้งแต่ในวัยปฐมภูมิของแต่ละบุคคล แต่ความจริงนั้นความต่างก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ต่างฝ่ายมีและขาดก็เพื่อมาสิ่งทดแทน การวิจัยด้านจิตวิทยาและวิทยาศาสตร์สุขภาพก็ได้พัฒนาศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาด้านสมองและการพัฒนาบุคลิกตั้งแต่วัยเด็ก (<http://www.eduzones.com> , 2549)

3.4 เส้นผมมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของมนุษย์

มนุษย์มีความผูกพันกับเส้นผมมาตั้งแต่กำเนิดทุกเชื้อชาติ ศาสนา และมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งด้วยความหมายในแง่มุมต่างกัน เส้นผมไม่ได้มีหน้าที่แค่ปกป้องร่างกาย หรือให้ความอบอุ่นต่อร่างกายแค่นี้เพียงอย่างเดียว มองย้อนในอดีตมนุษย์ได้นำเส้นผมมาเป็นเครื่องประดับธรรมชาติที่มีค่าหรือศูนย์กลางแห่งจิตวิญญาณอันแสดงตัวตน ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงมีความรู้สึกผูกพันกับเส้นผมถือว่าเป็นการดำรงอยู่ของชีวิต ยังเป็นสัญลักษณ์ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตั้งแต่วัยเด็ก โต มีครอบครัว และสิ้นชีวิตหรือเป็นสื่อเพื่อการแสดงเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ อุดมการณ์ และศาสนา

3.5 บทบาทของเส้นผมในงานศิลปกรรม

ในคริสต์ศตวรรษที่ 1960 ศิลปินได้เริ่มการเปลี่ยนแปลงการสร้างสรรคผลงานศิลปะด้วยการมุ่งมั่นสร้างผลงานเหมือนจริง หาคำความหมายตามจริงโดยใช้วัสดุจริงเป็นตัวบอกในงานศิลปะ อวัยวะส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ได้กลายมาเป็นวัตถุที่ศิลปินนิยมนำมาใช้เป็นสื่อในการแสดงออกทางความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "เส้นผม" ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายที่สามารถสื่อความหมายและสาระได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับศิลปินคนนั้นจะนำเสนอ แนวคิด การตีความหมาย แทนสัญลักษณ์ในการแสดงออก และแหล่งที่มาของผมว่าอยู่ในบริบทใดที่จะนำมาถ่ายทอดสู่ผลงานศิลปะ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันศิลปินได้นำเอาเส้นผมมาใช้กับงานศิลปกรรมหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับการสร้างสรรค์ และแม้ว่าผลงานอาจสร้างสรรค์ในยุคเดียวกัน หรือเป็นผลงานประเภทเดียวกันหากวิธีการนำเสนอและจุดมุ่งหมายแตกต่างกันไปในแง่มุม แนวความคิด เทคนิค รูปแบบ ผลงานนั้นย่อมสะท้อนนัยยะ สัญลักษณ์ทางความคิดที่ต่างกันเสมอ ดังจะเห็นจากภาพผลงานที่ศิลปินถ่ายทอดโดยใช้เส้นผมเป็นสื่อวัตถุในผลงาน

1. Robert Gober

รูปที่ 1 โรเบิร์ต กอเบอร์ (Robert Gober), Long Hair Cheese. 1992-93.

ที่มา: <http://beyondtherealmsofdeath.wordpress.com/2013/04/05/response-to-art-outside-of-class/>

รูปที่ 2 โรเบิร์ต กอเบอร์ (Robert Gober), wax and human hair, 1992.

ที่มา: <http://sokoisbarefoot.blogspot.com/2011/10/robert-gober.html>

ผลงานของโรเบิร์ต กอเบอร์ (Robert Gober) แสดงแนวคิดทางการแสดงออกของนัยยะคือ ศิลปินทำให้ผู้ชมเห็นและเผชิญหน้ากับการมีสองบุคลิกในร่างกายเดียว ส่วนอีกนัยหนึ่งศิลปินทำให้ผู้ชมสัมผัสกับการมีสองเพศในร่างกายด้วยตนเอง โดยการใช้ขนจริงเพียงมือเดียวเป็นสื่อในการแสดงออก ศิลปินพยายามตั้งคำถามให้คนดูติดตามในสิ่งที่ศิลปินแสดงออกทางรูปทรงที่มีอยู่จริงในชีวิตประจำวัน แต่สิ่งที่แฝงอยู่ภายในงานการแสดงออกเพศที่มีการสะท้อนความเป็นตัวตนของศิลปินอยู่ภายในผลงาน

2. Wenda Gu

รูปที่ 3 เวินต้า กู (Wenda Gu), united nations-china monument: temple of heaven, 1998.

ที่มา: http://www.wendagu.com/installation/united_nations/un_china01.html

รูปที่ 4 เวินต้า กู (Wenda Gu), United Nations-Canadian Monument: the Metamorphosis. 1998.

ที่มา: http://www.wendagu.com/installation/united_nations/un_canada01.html

ผลงานของกูมักจะนำเสนอบนพื้นที่ขนาดใหญ่ในลักษณะเป็นอนุสรณ์สถานหรืออนุสาวรีย์แห่งชาติที่มีขนาดใหญ่โตมโหฬาร เพื่อสร้างความตื่นตะลึงให้กับผู้ชมให้ก้าวเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของผลงาน ได้สัมผัสถึงความยิ่งใหญ่ของมวลมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นการถัก การผูก การปัก หรือการติดกาวเพื่อยึดติดของเส้นผมจำนวนมากได้ถูกหล่อหลอมให้รวมเป็นหนึ่ง ตัวอย่างผลงานศิลปะตั้งแต่ศตวรรษที่ 19-20 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแนวคิด วิธีการแสดงออกของงานศิลปะที่ใช้เส้นผมเป็นสื่อบอกความหมาย ถึงแม้ว่าศิลปินจะใช้วัสดุเดียวกันในการสร้างสรรค์ แต่ผลงานนั้นสร้างสรรค์คนละยุคสมัย

แต่เป็นผลงานสื่อนัยยะที่ต่างกัน หากวิธีการนำเสนอและจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์แตกต่างกันไป ผลงานนั้นย่อมสะท้อนนัยยะ สัญลักษณ์ที่ต่างกันเสมอทั้งในเรื่องวัฒนธรรม สังคม การเมืองและที่แวดล้อมของตัวศิลปินนั้น ก็มีบทบาทความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ ศิลปินได้ใช้วัสดุ เส้นผมเป็นตัวสื่อสารทางจินตนาการ ตามที่ศิลปินจะถ่ายทอด

3.6 ความพิเศษของเส้นผมในการนำมาทำงานศิลปะ

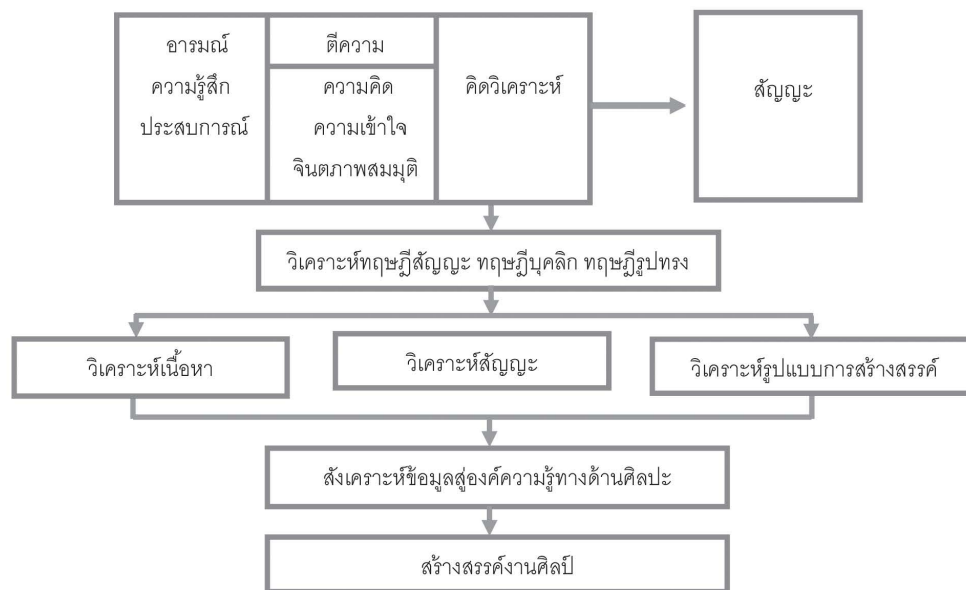
เส้นผมมีความเป็นเส้นยาว สั้น ความหนา ความหยิก และสีเส้นที่ต่างไปตามเชื้อชาติ เนื้อหาที่เชื่อมโยงกับเส้นผม มีหลากหลายประเด็นขึ้นอยู่กับตัวศิลปิน แยกประเด็นได้ดังนี้

3.6.1 ด้านรูปแบบ ศิลปินสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางรูปแบบที่ซ้ำกัน หรือมีความคล้ายคลึงกัน ปริมาณจำนวนของชิ้นผลงาน ขึ้นอยู่กับการเชื่อมโยง แนวความคิด การตีความหมายทางสัญลักษณ์ และวิธีการนำเสนอ

3.6.2 ด้านเทคนิควิธีการ ศิลปิน นิยมใช้ในงานศิลปะเส้นผม คือ การถัก การปัก การมัด การทอ การประติด การอัดเส้นผมให้มีความหนา การใส่เส้นผมในแก้วหรือเรซิน และงานภาพถ่าย ขึ้นอยู่ว่าจะนำเทคนิคแบบไหนเข้ามาเป็นตัวสื่อสาร ถอดความหมายของแนวความคิดได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

3.6.3 ด้านแนวความคิด ไม่สามารถจำกัดแนวความคิดทางด้านศิลปะได้อย่างชัดเจน เพราะงานศิลปะเปิดกว้างเพื่อลองรับความคิดอย่างอิสระ และมีความเป็นปัจเจกลักษณ์ของตัวคนปรากฏอยู่ในผลงาน

3.7 แนวคิดทฤษฎี

รูปที่ 5 การวิเคราะห์งานศิลปะกับทฤษฎี

การนำหลักทฤษฎีมาวิเคราะห์ผลงานศิลปะในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีสัญลักษณ์ ทฤษฎีบุคลิกภาพ ทฤษฎีรูปทรงเป็นหลักเพื่อค้นหาหัวใจของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน การวิเคราะห์ลักษณะ สัญลักษณ์ โดยนำทฤษฎีสัญลักษณ์ของเดอ โซซูร์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2554, หน้า 90) ให้ความสำคัญมากที่สุดคือการแยกภาษาออกมาจากการใช้ภาษาและวิธีการหาความรู้แบบโครงสร้างนิยมเป็นการศึกษาระบบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงสิ่งที่ต้องการสื่อสาร ซึ่งวิธีการศึกษาของโครงสร้างนิยมจะเริ่มโดยการสลายความเป็นองค์ประกอบของมนุษย์ เน้นการสนใจความหมายในระดับจิตไร้สำนึกกับสิ่งต่างๆ ที่ศึกษาเป็นส่วนย่อยเพื่อนำกลับมาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยย่อยกับหน่วยใหญ่ ให้เกิดความสำคัญกับตัวเชื่อม

เพื่อศึกษาโครงสร้างนิยามที่จะมองสิ่งที่ต้องการในรูปของสัญญาณ ต้องการค้นหารหัสที่กำหนดความหมายของโครงสร้าง **ทฤษฎีบุคลิกภาพ** อัลเฟรด แอลเลอร์ (กวี ศรีเวศร, 2573, หน้า 43) มีเป้าหมายของบุคคลที่ชี้ทางพฤติกรรมในปัจจุบันของมนุษย์ จุดมุ่งหมายในชีวิตเพื่อบรรลุถึงความสมบูรณ์แบบ การก้าวไปสู่ความสมบูรณ์แบบต่อชีวิตให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อยมีปมต้อย ดังนั้นมนุษย์จึงต้องการดิ้นรนจากปัญหาต่างๆ เพื่อสิ่งที่ดีที่สุดจึงนำทฤษฎีนี้มาวิเคราะห์ในแนวทางการคิดด้านความหมายตรง และความหมายแฝงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการแสดงออกที่เป็นการแสวงหาความหมายของชีวิตและความต้องการมีชีวิตอยู่ **ทฤษฎีรูปทรงนิยม** ไคล์ เบลล์ และโรเจอร์ ฟรายด์ (จี ศรีนิวาสน, 2534, หน้า 37) ให้คุณค่าของศิลปะที่รูปทรงนิยมโดยปฏิเสธเนื้อหา หรือเรื่องราวในภาพถือว่างานศิลปะนั้นเป็นอิสระและเป็นสิ่งที่มีความค่าโดยตัวเอง เพราะเกิดขึ้นจากการประกอบกันของเส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และพื้นที่ว่างซึ่งมีนัยยะให้เกิดอารมณ์พิเศษที่นำเราออกห่างจากอารมณ์ปกติในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่ต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาเรื่องราวหรือจุดมุ่งหมายใดๆ ศิลปะที่แท้จริงต้องเป็นสากลและเป็นอมตะ ซึ่งรูปทรงแห่งนัยยะเท่านั้นที่ให้คุณสมบัตินี้ได้ เพราะรูปทรงแห่งนัยยะเป็นสิ่งที่อยู่เหนือกาลเวลาและสถานที่ที่เป็นสิ่งที่มีอยู่ในผลงานศิลปะในทุกยุคทุกสมัย ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ผลงานศิลปะกับผู้หญิงที่ทำงานจากเส้นผมที่เกิดจากความสูญเสียด้วยการอบแนวความคิดและทฤษฎี ดังที่ได้จากการศึกษาภาคเอกสารอันประกอบด้วยทฤษฎีรูปทรงนิยม ทฤษฎีสัญญะวิทยา และทฤษฎีบุคลิกภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ผลงานศิลปะ

แนวคิดและทฤษฎี	รายละเอียดในการวิเคราะห์งานศิลปะ
ทฤษฎีรูปทรงนิยม	เป็นการหาหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ในเรื่อง 1. สัญลักษณ์ ทางการสื่อสารความหมายในงานศิลปะ 2. นัยยะ แอบแฝงทางความคิดของศิลปินที่มีต่อผลงาน 3. การสื่อความหมายหรือสัญญาณต่างๆ ที่สร้างความพึงพอใจหรือกระตุ้นความรู้สึกจากจินตนาการจากผู้ชม 4. ความรู้สึกที่มีต่อผลงานศิลปะ เพื่อหาความหมายทางความคิด
ทฤษฎีสัญญะ	การใช้ทฤษฎีเพื่อแนวความคิดในด้านความหมายตรงและความแฝง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการแสดงออกที่เป็นการแสวงหาความหมายของชีวิตและความต้องการมีชีวิตอยู่ 1. หาความหมายและการใช้ความหมายในงานศิลปะ 2. ความหมายมากกว่า ความหมายชั้นต้น เพื่อหาความหมายเชิงซ้อนหรือสัญญาณ 3. วิธีการใช้สัญญาณในงานศิลปะ 4. เพื่อหาการใช้สัญญาณในการสื่อความหมาย วิถีชีวิต ความเชื่อ อุดมการณ์ จึงต้องศึกษาเพื่อหาการสื่อความหมายในการขยายความ
ทฤษฎีบุคลิกภาพ	บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่บอกความสัมพันธ์สอดคล้องกันของวิถีชีวิต (Style of Life) หรือเรียกว่าการวางแผนชีวิต (Life Plan) หรือ การมีภาพนำทาง (Guiding Image) เพื่อหาเป้าหมายที่มีเอกลักษณ์ในการดำเนินการนำไปสู่เป้าหมายของตนเอง

4. ขอบเขตการวิจัยนำเข้าสู่งานสร้างสรรค์

4.1 โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลงานศิลปนิพนธ์ที่ทำงานจากสื่อวัตถุเส้นผม มีแนวคิดภายใต้การสูญเสียความงามจากเส้นผม โดยนำเส้นผมมาสร้างเป็นผลงานให้เกิดพลังที่แอบแฝงภายในจิตใจที่สะท้อนความงามของผู้หญิงในแง่มุมต่างๆ

4.2 โดยการวิจัยในครั้งนี้จะใช้การเทียบเคียงสื่อวัตถุจากเส้นต่างๆ ที่สื่อความหมายในแนวคิดการสูญเสียมาร่วมวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 คัดสรรผลงานศิลปะจากศิลปนิพนธ์ที่เป็นที่ยอมรับหรือเป็นที่รู้จักระดับนานาชาติ

การที่ศิลปินจะเลือกใช้สื่อวัตถุที่ตนเองมีความถนัดและความสนใจนำมาใช้กับผลงานศิลปะนั้น วัตถุนั้นจึงถือเป็นนัยยะแฝงความซ่อนเร้นแนวคิด ให้ตรงตามจินตนาการของศิลปินซึ่งวัตถุที่เลือกมาใช้นั้นอาจมีความหมายที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และบริบทด้านต่างๆ เพื่อสื่อให้เห็น สัญลักษณ์ การแทนค่าความหมายของงานศิลปะออกมาเป็นภาษาภาพที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง จินตนาการของศิลปิน กับ ผลงานสร้างสรรค์ ส่งผ่านมาในรูปของการแสดงออกทางงานศิลปะเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ชม

5. ระเบียบการวิจัย

5.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิจัยครั้งนี้ วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้หลักเกณฑ์โดยเลือกศิลปนิพนธ์ผู้หญิงใช้เส้นผมเป็นสื่อวัตถุในการสร้างสรรค์มีแนวคิดการสูญเสียความงามจากเส้นผม สร้างสรรค์ผลงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป และยังคงทำงานสร้างสรรค์อยู่ในช่วงย้อนหลัง 10 ปี คือ 2547-2557, 2003-2013

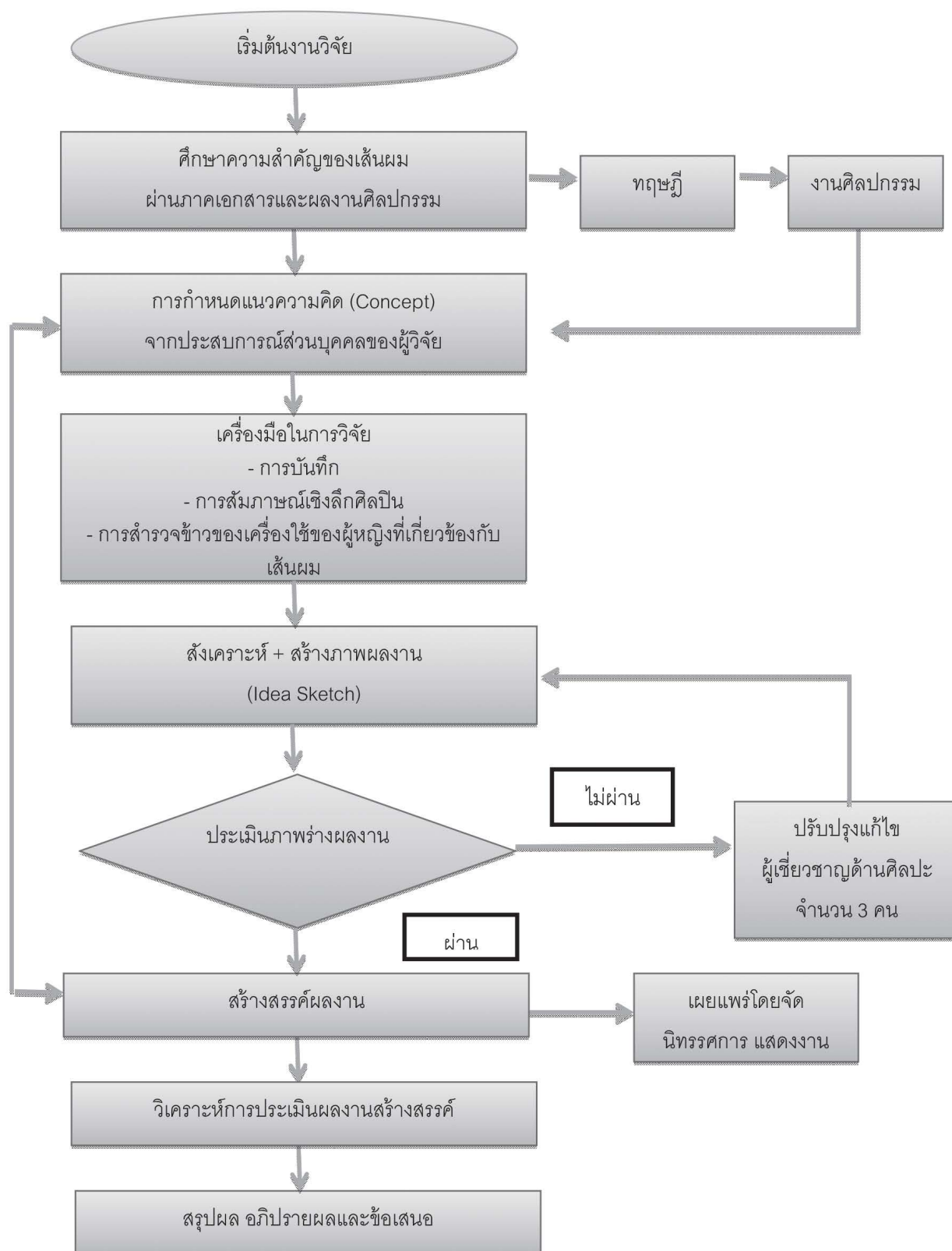
ตารางที่ 2 การจำแนกกลุ่มตัวอย่างศิลปนิพนธ์ที่สร้างสรรค์งานจากเส้นผมภายใต้แนวความคิดการสูญเสียความงามจากเส้นผม

2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2557
ธนอมนวล เดชาคนึงศรี								
อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์								

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รวบรวมข้อมูลด้านหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของเครื่องมือวิจัยใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือ และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด นำคำถามที่ได้เข้าสู่การวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพเครื่องมือจำนวน 3 ท่าน และ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ผลงานศิลปนิพนธ์ผู้หญิงที่ทำงานจากเส้นผมที่เกิดจากความสูญเสีย ด้วยแนวความคิดและทฤษฎี คือ ทฤษฎีรูปนิยม ทฤษฎีสัญญะ และทฤษฎีบุคลิกภาพ วิเคราะห์ผลงานศิลปะสร้างสรรค์จากเส้นผมของศิลปิน

6. วิธีการดำเนินงานวิจัย

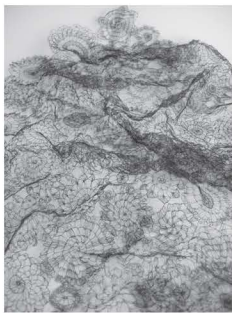

รูปที่ 6 แผนภูมิวิธีการดำเนินการวิจัย

7. ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปิน

7.1 สัญลักษณ์ รูปทรง สัญลักษณ์ที่แสดงออก

อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์ คำนึงถึงคุณสมบัติของเส้นผมต้องมีคุณภาพที่ดีเบาบางและยังคงเป็นเส้นผมที่น่าทะนุถนอมในผลงาน ต้องการความพิเศษของความเบาบางให้ปรากฏในงานไม่ต้องการความน่ากลัวภายในงาน ผลงานของอิมหทัยใช้เทคนิคในการถักเส้นผมผ่านรูปทรงความทรงจำของครอบครัว และรูปทรงธรรมชาติ ซึ่งเปรียบเทียบงานศิลปะเป็นการบันทึกความทรงจำเรื่องราวในชีวิต

รูปที่ 7 Veil No.2, 2008
ที่มา: อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์

รูปที่ 8 Grow Old, 2008-2010
ที่มา: อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์

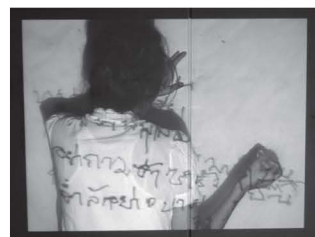
รูปที่ 9 Cherish, 2009
ที่มา: อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์

รูปที่ 10 My father's pigtail, 2006
ที่มา: อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์

รูปที่ 11 My father's pillow, 2008
ที่มา: อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์

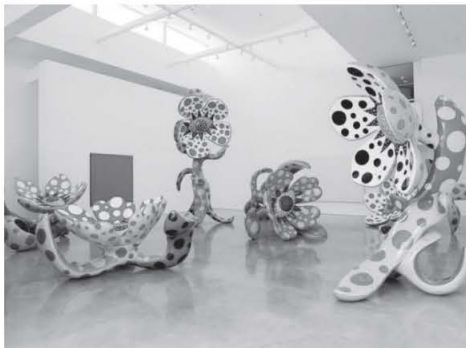
รูปที่ 12 Last phrase from my dad, 2008
ที่มา: อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์

7.2 สัญญาที่สื่อความหมายทางการสูญเสีย

ผลงานของ อิมฮทัย ได้แสดงเนื้อหาจากประสบการณ์ส่วนตัวภายในครอบครัว และเป็นการบันทึกเรื่องราวซึ่งก็มีลักษณะแอบแฝงทางความรู้สึก การแสดงชิ้นผลงานมีส่วนขยายความหมายภายในงาน โดยการอาศัยวัสดุอื่น มาเชื่อมโยงแนวความคิด อาทิเช่น ผลงานชื่อ My Father's Pillow กล้องสีขาวลักษณะคล้ายโคมไฟที่นางานหมอนของพ่อว่าศิลปินต้องการสื่อที่มีความหมายแอบแฝงของการสูญเสียทางจิตใจ ผลงานชื่อ Cherish มีการแสดงออกของความรู้สึกของแม่ที่ต้องสูญเสียสามี โดยนำหมอนของแม่มาขยายความหมาย เส้นผมที่ถูกถักและมีหินมาถ่วงเปรียบได้กับลูกๆ และชิ้นผลงานชื่อ My Father's Pigtail เป็นการเน้นย้ำคำสอนของพ่ออธิบายสายสัมพันธ์ที่เชื่อมต่อกันระหว่างพ่อ เมื่อจากไป ผลงานชื่อ Last Phrase from my เป็นการบันทึกความทรงจำโดยวิธีการปักเส้นลงกับตัวหนังสือที่พ่อพยายามเขียนในเวลาที่พ่อสื่อสารกับลูกๆ เวลาที่ท่านป่วย

7.3 วิเคราะห์งานศิลปิน Yayoi Kusama

ผลงานของ ยาโย มีแนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนใจจากอาการป่วยทางจิต มองเห็นสิ่งรอบตัวเป็นลายจุดและลายตาข่าย ศิลปินมีประสบการณ์จากการทำร้ายตัวเองมาถ่ายทอดตามแนวคิดสร้างสรรค์ผลงานโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำซ้ำ ความไม่สิ้นสุด การแสดงออกของพลังที่แฝงภายในจิตใจ ยาโยได้ศึกษาบทกวีและบทประพันธ์จึงนำมาถึงการตีความหมายทางแนวคิดและใช้สัญญาในผลงานศิลปะ มุมมองที่เกี่ยวกับจิตใต้สำนึกของมนุษย์ เรื่องเช็กส์ และการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี ลายจุดในผลงานเปรียบเสมือนดวงอาทิตย์ ซึ่งเป็นแสงสว่างและความหวังของชีวิตเปรียบดังจันทร์แสงงดงาม สงบนิ่งแต่น่าพิศวงและยังเป็นหนทางสู่ความเป็นนิรันดร์ การใช้รูปทรงที่มีขนาดใหญ่ การทำซ้ำของรูปทรงเพื่อเน้นย้ำการแสดงออก จึงทำให้เกิดเป็นพลังที่แอบแฝงภายใน และทำให้ผู้ชมรับรู้ถึงการแสดงออกของศิลปินที่มีการปะทะด้วยสายตาอย่างน่าสนใจ

รูปที่ 13 Flowers that bloom at midnight, 2010

ที่มา: <http://interactive.qag.qld.gov.au/looknowseeforever/works/flowers/>

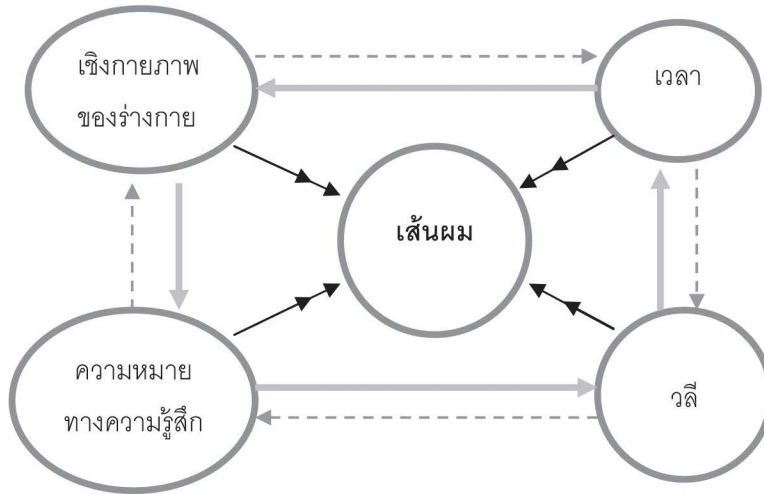
รูปที่ 14 Accumulation, 1963

ที่มา: http://www.moma.org/collection/object.php?object_id=96440

ในการวิเคราะห์ผลงานศิลปินทั้ง 2 ข้างต้น ผู้วิจัยอธิบายเปรียบเทียบในเข้าใจถึง สหวิทยาการทางการวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงทางด้านศิลปะ อันมีองค์ประกอบเกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับการสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีการแปรรูป เปลี่ยนค่าทางการนำเสนอรูปและความหมายแบบต่างๆ กันไป ก่อให้เกิดรูปความหมายและภาษาทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวในศิลปะลักษณะแบบใหม่ๆ แปลกๆ ที่น่าสนใจ (สุชาติ เกาทอง, 2558, หน้า 27) ผลงานของทั้ง 2 เกิดจากการนำประสบการณ์ส่วนตัวมาถ่ายทอดเป็น ผลงานอย่างมีปึกแจก และมีความหมายแอบแฝงในงานศิลปะแนวความคิดของศิลปินทั้งที่เป็นความหมายตรงของรูปที่รับรู้ดูออก และความหมายแฝงที่มองไม่รู้ดูไม่ออกหากซ่อนอยู่เบื้องหลัง จึงเป็นการผสมผสานข้ามศาสตร์หรือหลากหลายแหล่งความรู้ เพื่อการแสวงหาคำตอบด้วยวิธีการต่างๆ ในการแสวงหาทางการสร้างสรรค์

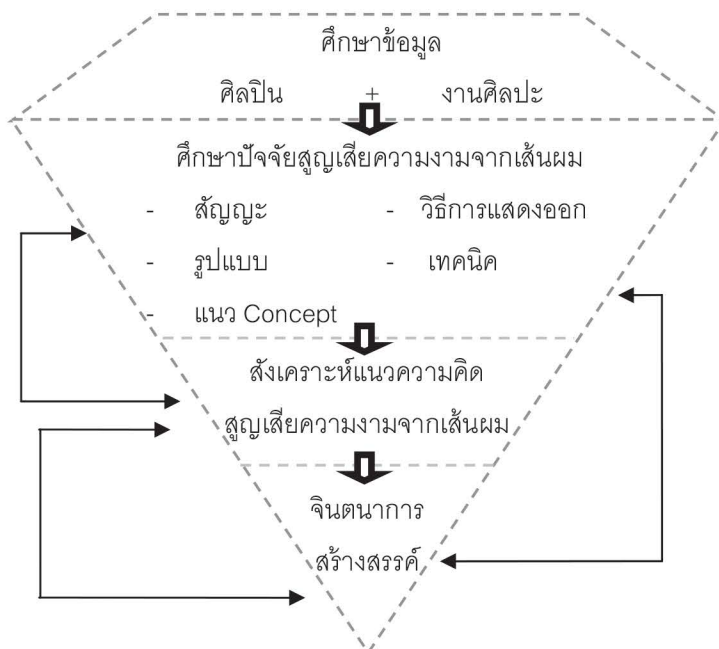
ดังนี้

7.4 เส้นผมถูกนำมาร้อยเรียงให้เกิดจินตภาพก่อนนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ภาพ

รูปที่ 15 แผนภูมิขยายแนวคิดจากเส้นผม

จากการวิเคราะห์เส้นผมสู่การเชื่อมโยงด้วยบริบท อันประกอบด้วย เรื่องของกายภาพในเชิงร่างกาย การขยายความหมายจากความรู้สึกส่วนตัว คำพูดหรือวลี และเวลา เป็นตัวกำหนดการบันทึกความทรงจำหรือพลังแอบแฝงภายในเส้นผม เพื่อนำสู่การสร้างสรรค์ บ่งบอกถึงจิตในการแสดงของศิลปินกับชิ้นผลงาน ในงานวิจัยได้ถอดรหัสขั้นตอนในการคิดในการสูญเสียความงามจากเส้นผม ดังนี้

แผนภูมิ การวิจัย จริต
อิสตรี : คุณค่าความงาม
ในงานศิลปะ เส้นผมสู่งาน
สร้างสรรค์การเชื่อมโยง
เส้นผมในงานศิลปะ
ภายใต้การสูญเสียความงาม
จากเส้นผมมีการสร้างแบบ
ภาพร่างกับวัสดุเพื่อทดลอง
แนวความคิดสร้างสรรค์
ตัวอย่างดังนี้

รูปที่ 16 แผนภูมิขั้นตอนในการคิดในการสูญเสียความงามจากเส้นผม

7.5 ผลงานสร้างสรรค์ “จริต อีสตรี : คุณค่า สัญญา ในงานศิลปะเส้นผม”

รูปที่ 17 Necklace heart

No.1, 2015

ที่มา: ถนอมนวล เดชาคนึงวงศ์

รูปที่ 18 Comb hair

No.2, 2015

ที่มา: ถนอมนวล เดชาคนึงวงศ์

รูปที่ 19 underwear

No.3, 2015

ที่มา: ถนอมนวล เดชาคนึงวงศ์

ผู้วิจัยนำการสูญเสียเส้นผมมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้หญิงผ่านสัญลักษณ์รูปทรง ความหมายของผู้หญิง โดยนำวัสดุสิ่งของที่มีคุณค่าทางจิตใจหรือความหมายที่มีการแอบแฝงความคิดมาเชื่อมโยงกับแนวคิดในงานศิลปะ ซึ่งในชุดที่1 ได้ทำการทดลอง ผ่านการวิเคราะห์ภาพร่าง และปรับแก้ออกมา ทั้ง 3 ชิ้น และนำแนวความคิด (Concept) ผสมผสานออกมา ดังนี้ จริต ภายในผลงาน คือการถ่ายทอดพฤติกรรม การชอบทำให้สิ่งของตนเองมีความถนัด แสดงออกโดยไม่ขัดเขิน ผู้วิจัยพยายามแสดงภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีความรักสวยรักงาม โดยใช้เส้นผมและเทคนิคการปัก เย็บ ที่เป็นตัวแทนความเป็นผู้หญิงผ่านทางรูปแบบสัญลักษณ์ **คุณค่าทางสัญญา** คือ สัญลักษณ์ทางรูปทรงที่การจากการวิเคราะห์หาค่าความจำเพาะในงานศิลปะ ผู้วิจัยเลือกใช้ สิ่งของใช้สอยของผู้หญิงมาสื่อความหมายเพื่อสะท้อนให้เห็นคุณค่าความงามในผลงาน ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างผลงานทั้ง 3 ชิ้น คือ สร้อยคอ หัวผม เสื้อชั้นใน ล้วนเป็นของใช้ที่ผู้หญิงต้องใช้กับร่างกายอย่างถนัดถ้อย ละเอียดอ่อน ทั้งลักษณะของเส้นผมและจิตใจที่มีพลังแอบแฝงในการสื่อความหมายของการสูญเสียความงามจากเส้นผม จึงก่อให้เกิดคุณค่าความงามในรูปแบบของงานศิลปกรรมอย่างมีอัตลักษณ์ของผู้วิจัย

8. ผลสรุปการวิจัยและอภิปรายผล

ผลสรุปการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเชิงโครงสร้างในส่วนของเนื้อหาเอกสารและศึกษางานศิลปะ วิเคราะห์หาสัญลักษณ์ของรูปทรงเพื่อสื่อความหมายในแนวคิดทางศิลปะอย่างมีเอกลักษณ์ในผลงานศิลปะที่ใช้แนวความคิดที่เกิดจากตัวศิลปินถ่ายทอดบุคลิกการแสดงออก ลักษณะรูปทรงที่เกิดจากการคิดสร้างสรรค์เฉพาะตัว เพื่อสื่อสารความหมายในงานเข้าใจถึงขบวนการวิจัยอย่างมีขั้นตอน การค้นหาแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

8.1 ผู้วิจัยได้นำขบวนการทางแหล่งข้อมูลต่างๆ และทฤษฎีมาวิเคราะห์ เข้าสู่ขบวนการสร้างสรรค์ศิลปะผลงานภายใต้แนวคิด การสูญเสียความงามจากเส้นผมในมิติของแนวความคิด เพื่อค้นหาสัญลักษณ์ รูปทรง คุณค่า สัญญาที่เกิดจากแนวความคิดอย่างมีหลักการ เพื่อนำเข้าสู่ขบวนการพัฒนาภาพร่างและผลงานสร้างสรรค์อย่างมีข้อมูลจากการศึกษาทั้งภาคเอกสาร และสัมภาษณ์ศิลปิน งานศิลปะ จึงนำมาวิเคราะห์หาความพิเศษงานศิลปะของผู้วิจัย

8.2 ในการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยนำภาคเอกสารและผลงานศิลปะกับงานวิจัยมาวิเคราะห์ และได้สร้างจินตภาพสมมุติเพื่อสะท้อนความคิดและการแสดงออกนำทางไปสู่ผลงาน เป็นความรู้สึกรักนึกคิด ส่วนตนของศิลปิน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการวิจัยศิลปะ ที่ต้องอธิบายขบวนการถ่ายทอดการรับรู้และการเรียนรู้ผ่านรูปความหมายทางภาษา ที่แฝงมาในความหมายทั้งที่รับรู้ได้ทางตรงและทางอ้อม การวิจัยพบว่า ต้องมีความยืดหยุ่นระหว่างภาษาจากตัวหนังสือซึ่งเป็นนามธรรมสูง นำเข้าสู่

ภาษาศิลปะที่ต้องอาศัยประสบการณ์สุนทรีย์ศิลป์ มาวิเคราะห์ซึ่งเป็นศาสตร์คนละขั้วจึงต้องอาศัยคุณสมบัติ บุคลิกลักษณะ ความหมายเชิงสังคมวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธา และบริบทด้านต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดความสอดคล้องของธรรมชาติศิลปะและงานวิจัยอย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กัจจกร สุนพงษ์ศรี. (2556). *สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปะวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2)
- สุชาวนันท์ พลอยชุม. (2534). *สุนทรียศาสตร์ ปัญหาและทฤษฎีว่าด้วยความงามและศิลปะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหามงกุฎราชวิทยาลัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2)
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2551). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. (พิมพ์ครั้งที่ 15)
- รองศาสตราจารย์ สุชาติ เถาทอง. (2537). *ศิลปะวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล - นิพนธ์ ทวีกาญจน์ - ทวีเกียรติ ไชยงยศ. (2533). *ทัศนะทางศิลปะ และศิลปศึกษา*. ภาคพัฒนา ตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- "ทศยุทร" แปล. (2536). *พลัง จิตใต้สำนึก (ฉบับปรับปรุง)*. สมุทรปราการ. พิมพ์ที่เฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2556). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จณัญญา เจริญมอญรักษ์. (2554). *ศิลปะสมัยใหม่: ความรู้ฉบับพกพา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ Openworlds
- จิรพัฒน์ พิศรปรีชา. (2545). *โลกศิลปะศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2552). *โลก Modern&Post Modern*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- อภิภา ปรัชญาพฤทธิ์. (2554). *หลังสมัยใหม่นิยมและการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: อินทภาษ.
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. (2550). *แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติ้ง แอนด์พับลิเคชั่น.
- เปรมิกา จุฬารานนท์. (2555). *เส้นผม: สื่อศิลปะในงานศิลปกรรมร่วมสมัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ภาควิชาทฤษฎีศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศาสตราจารย์ สุชาติ เถาทอง. (2558). *นิทรรศการศิลปะ : ภาพสะท้อนตัวตนศาสตราจารย์สุชาติ เถาทอง ในโอกาส เกษียณราชการ 65 ปี*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติ้ง แอนด์พับลิเคชั่น.
- Archer, Michel et al. **Mona Hatoum**. London: Phydron, 1997.
- Chicago, Judy. **Frida Kahlo: face to face**. New York: Prestel, 2010.
- Chebel, Malek. **100 000 Years of Beauty**. Paris: Babylone, 2009.
- Walther I. F. **Art of the 20th century**. Koln: Taschen, 1998
- Lyn, Susan. **The History of Hair**. London: JW Publications, 2005.